

Gråsugga, dagmask och hoppstjärt är några av nedbrytarna man kan träffa på i komposten.

Kompost

Bakterier, smådjur, svampar och maskar, det behövs en hel armé av organismer för att få en kompost att fungera. Ofta inleder bakterier och svampar nedbrytningen. Därefter tar växtätare vid. I komposten finns också olika rovdjur. Djuren i komposten tar bara upp en del av näringen i födan, resten passerar igenom och kommer ut med avföringen som i sin tur bryts ner ytterligare.

✋ Gör en minikompost

1. Skär av en PET-flaska 2-3 cm under "axlarna" så att det återstår en underdel med raka sidor.
2. Skär av en annan PET-flaska 2-3 cm ovanför "axlarna". Skär även av botten på flaskan. Gör snittet nedanför avsmalningen.
3. På den tredje flaskan skärs också botten av men lite högre upp så att cylindern blir rak. Gör ett litet hål i korken med till exempel en syl.
4. Montera ihop minikomposten enligt skissen till höger och gör små lufthål längs sidorna.
5. Fyll komposten till cirka en tredjedel med löv, småkvistar, gräsklipp, köksavfall och jord, gärna från en kompost så att ett antal nedbrytare följer med.
6. Placera sensorn till en digital termometer inuti komposten och ställ den mörkt eller gör en papperscylinder att trä runtom.

För att nedbrytningen ska komma igång behöver komposten vara fuktig, ungefär som en urkramad tvättsvamp. För mycket vatten leder till syrebrist och förruttelse medan för lite vatten torkar ut komposten och nedbrytningen stannar av.

Uppgifter:

- Följ kompostens utveckling genom att regelbundet läsa av temperaturen och iaktta de förändringar som sker.
- Titta på det uppsamlade vattnet i mikroskop. Kanske går det att studera några av de mikroorganismer som lever i komposten.
- Gör flera minikomposter där till exempel innehåll eller omgivningens temperatur varieras. Jämför nedbrytningen i de olika komposterna.

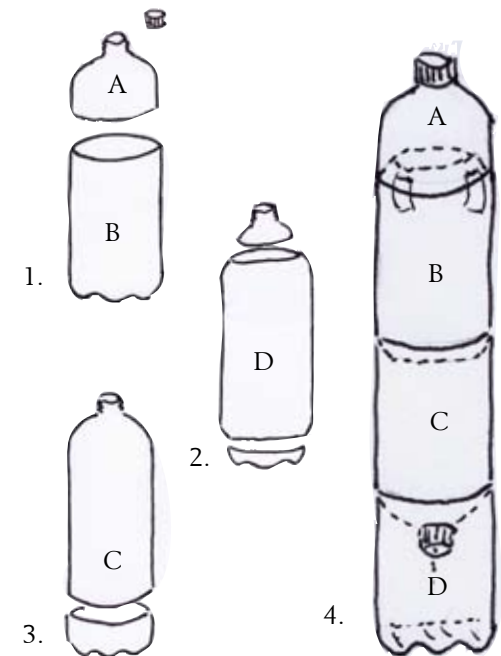
◀ Vid nedbrytningen bildas lakvatten och för att bibehålla balansen i komposten leds det bort.

Efter en idé från
www.bottlebiology.org

Varför

Kompostering

- nedbrytare
- näringskedjor

Vad händer i komposten?

Vid nedbrytning (cellandning) förbrukas syre medan koldioxid och vatten bildas. Koldioxiden avgår till luften. Mineralämnen som frigörs vid nedbrytningen blir liksom vattnet kvar i komposten. I en fungerande kompost ökar temperaturen eftersom även värme frigörs.

September 2009

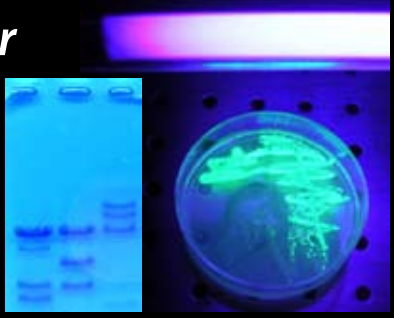
	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
v. 36	31	Samuel 1	Justus, Justina 2	Alfhild, Alba 3	Gisela 4	Adela, Heidi 5	Lilian, Lilly 6
v. 37	Regina, Roy 7	Alma, Hulda 8	Anita, Annette 9	Tord, Turid 10	Dagny, Helny 11	Åsa, Åslög 12	Sture 13
v. 38	Ida 14	Sigrid, Siri 15	Dag, Daga 16	Hildegard, Magnhild 17	Orvar 18	Fredrika 19	Elise, Lisa 20
v. 39	Matteus 21	Maurits, Moritz 22	Tekla, Tea 23	Gerhard, Gert 24	Tryggve 25	Enar, Einar 26	Dagmar, Rigmor 27
v. 40	Lennart, Leonard 28	Mikael, Mikaela 29	Helge 30	1	2	3	4

VINJETT BILD: STOLT FJÄLLSKIVLING

INFORMATION

Bioresursdagar 2009

Välkomna till Bioresursdagar i Uppsala!

16 - 17 november: För gymnasielärare med laborationer och föreläsningar om medicinsk genetik och proteinteknik.

18 november: För grundskolelärare 7-9 om laborationer och bedömning.

Info och anmälan: www.bioresurs.uu.se

